

**ĐỀ THI CUỐI HỌC KÌ 1 – ĐỀ 1****MÔN: NGỮ VĂN - LỚP 11****BỘ SÁCH: KẾT NỐI TRI THỨC****Thời gian làm bài: 90 phút****BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****I. ĐỌC HIỂU (6,0 điểm)****Đọc đoạn trích sau:**

Cụ Kép là người thích uống rượu ngâm thơ và chơi hoa lan. Cụ đã tới cái tuổi được hoàn toàn nhàn rỗi để dưỡng lấy tính tình. Vì bây giờ trong nhà cụ cũng đã thừa bát ăn. Xưa kia, cụ cũng muốn có một vườn cảnh để sớm chiều ra đây tự tình. Nhưng nghĩ rằng mình chỉ là một anh nhà nho sống vào giữa buổi Tây Tàu nhố nhăng làm lạc mất cả quan niệm cũ, làm tiêu hao mất bao nhiêu giá trị tinh thần; nhưng nghĩ mình chỉ là một kẻ chọn nhầm thể kỹ với hai bàn tay không có lợi khí mới, thì riêng lo cho thân thể, lo cho sự mất còn của mình cũng chưa xong, nói chi đến chuyện chơi hoa. Cụ Kép thường nói với lớp bạn cũ rằng có một vườn hoa là một việc dễ dàng, nhưng đủ thời giờ mà săn sóc đến hoa mới là việc khó. Cụ muốn nói rằng người chơi hoa nhiều khi phải lấy cái chí thành chí tình ra mà đối đãi với giống hoa cỏ không bao giờ biết lên tiếng. Như thế mới phải đạo, cái đạo của người tài tử. Chứ còn cứ gây được lên một khoảnh vườn, khuân hoa cỏ các nơi về mà trồng, phó mặc chúng ở giữa trời, đầy chúng ra mưa nắng với thờ ơ, chúng trở bông không biết đến, chúng tàn lá cũng không hay thì chơi hoa làm gì cho thêm tội

Đến hồi gần đây, biết đã đủ tư cách chơi cây cảnh, cụ Kép mới gây lấy một vườn lan nhỏ nhỏ. Giống lan gì cũng có một chậu. Tiểu kiêu, đại kiêu, Nhất điểm, Loạn điểm, Yên tử v. v... Chỉ trừ có giống lan Bạch ngọc là không thấy trồng ở vườn. Không phải vì lan Bạch ngọc đắt giá mỗi giò mười đồng bạc, mà cụ Kép không trồng giống hoa này. Trong một buổi uống trà đêm, cụ Kép nói với một người bạn đến hỏi cụ về cách thức trồng cây vườn hoa:

- Tôi tự biết không chăm được lan Bạch ngọc. Công phu lắm, ông ạ. Gió mạnh là gãy, nắng già một chút là héo, mưa nặng hạt là nẫu cánh. Bạch ngọc thì đẹp lắm. Nhưng những giống nhẹ nhàng ấy thì yếu lắm. Chăm như chăm con mọn ấy. Chiều chuộng quá như con cầu tự. Làm lỡ một chút là chúng đi ngay. Những vật quý ấy không ở lâu bền với người ta. Lan Bạch ngọc hay ưa hơi đàn bà. Trồng nó ở vườn các tiểu thư thì phải hơn.

Thiếu hẳn loài Bạch ngọc, cụ Kép đã cho trồng nhiều giống Mặc lan, Đông lan, Trần mộng. Giống này khỏe, đen hoa và dò dầy, hoa có khi đậu được đến nửa tháng và trong mười ngày, nếu chủ vườn có quên bón tưới, cũng không lụi.

Chiều hôm nay, hoa Mặc lan chớm nở.

Chiều mai, mừng một Tết, hoa Mặc lan mãi khai đầy vườn.

Đêm giao thừa, bên cạnh nồi bánh chưng sôi sình sịch, bố<sup>1</sup> già đang chăm chú canh nồi kẹo mạch nha. Cụ Kép dặn bố già phải cẩn thận xem lửa kéo lơ dềnh một chút là khô mất nồi kẹo. Hai ông ảm, con trai cụ Kép, người lớn tuổi đứng đảnh như thế, mà lại ngồi gần đấy, phát giấy vào những nan lồng. Thực là hai đứa trẻ con đang ngồi nghịch với lồng bàn giấy. Họ trịnh trọng ngồi dán hồ, vuốt giấy. Ông cụ Kép đứng kèm bên, mỗi lúc lại nhắc:

- Này Cả, thầy tưởng miệng lồng bàn, con nên đan to hơn miệng chậu. Con chạy ra, lấy cái que đo lại chậu xem. Nếu rộng thì hỏng hết. Đo lại chậu Mặc lan thôi.

Hai ông ảm, ngồi phát được đến mười cái lồng bàn giấy. Họ rất vui sướng vì họ tin đã làm toại được sở thích của cha già. Cụ Kép co ro chạy từ nồi mạch nha, qua đám lồng bàn giấy, đến cái rổ đá cuội đã ráo nước thì cụ ngồi xỏ xuống, ngồi lựa lấy những viên đá thật trắng, thật tròn, để ra một mẹt riêng. Ông ảm cả, ông ảm hai lẽ mẽ bung những chậu Mặc lan vào trong nhà. Cả ba ông con đều nhặt những hòn cuội xấu nhất, méo mó, xù xì trải xuống mặt đất những

---

<sup>1</sup> Bố: người ở giúp việc.

chậu lan gần nở. Mỗi lần có một người đung mạnh vào dò lan đen, cụ Kép lại xuyt xoa như có người châm kim vào da thịt mình.

Nồi kẹo đã nấu xong nhưng phải đợi đến gần cuối canh hai kẹo mới nguội.

Bây giờ thêm được bõ già đỡ một tay nữa, cả ba ông con đều lấy những hòn cuội để riêng ban này ra mẹt, đem dúng đá cuội vào nồi kẹo, quán kẹo bọc kín lấy đá, được viên nào liền đem đặt luôn vào lồng chậu hoa. Những viên đá bọc kẹo được đặt nhẹ nhàng lên trên lượt đá lót lên nền đất chậu hoa. Úp xong lồng bàn giấy lên mười chậu Mặc lan thì vừa cúng giao thừa. Ba ông con, khăn lượt áo thâm lay trước bàn thờ đặt ngoài trời. Năm nay, trời giao thừa lành. Cả một buổi sớm, cụ Kép phải bận ở đình làng. Trước khi ra đình cụ đã dặn bõ già ở nhà phải sửa soạn cho đủ để đến quá trưa, cụ và vài cụ nữa đi việc đình làng về sẽ cùng uống rượu thưởng hoa. Bõ già đã bày ra giữa sân bốn cái đôn sứ Bát Tràng màu xanh quan lục. Trước mặt mỗi đôn, bõ già đặt một án thư nhỏ, trên đó ngát nghe hai chậu lan còn lù lù chiếc lồng bàn úp, và một hũ rượu da lươn lớn có nút lá chuối khô. Bõ già xếp đặt trông thật lẫm. Trong mấy năm nay, đầu mùa xuân nào bõ già cũng phải ít ra là một lần, bày biện bàn tiệc rượu Thạch lan hương như thế. Bõ già hôm nay lắm bảm phần nản với ông ám hai:

- Năm nay cụ nhà uống rượu sớm quá và lại uống ban ngày. Mọi năm, cứ đúng rằm tháng giêng mới uống. Và lại uống vào chiều tối. Đốt đèn lồng, treo ở ngoài vườn, trông vào bữa rượu hoa, đẹp lắm cậu ạ.

Ông ám hai vui chuyện, hỏi bõ già:

- Nay bõ già, tôi tưởng uống rượu nhắm với đá cuội tằm kẹo mạch nha thì có thú vị gì. Chỉ thêm xót ruột.

- Chết, cậu đừng nói thế, cụ nghe thấy cụ mắng chết. Cậu không nên nói tới chữ xót ruột. Chính cụ nhà có giảng cho tôi nghe rằng những cụ sành uống rượu, trước khi vào bàn rượu không ăn uống gì cả. Các cụ thường uống vào lúc thanh tâm. Và trong lúc vui chén, tịnh không dùng những đồ nhắm mặn như thịt cá đâu. Mấy vò rượu này, là rượu tằm đấy. Cụ nhà ta quý nó hơn vàng. Khi rót

rỏ ra ngoài một vài giọt, lúc khách về, cụ mắng đến phát thẹn lên. Cậu đây nút lại không có rượu bay!

Phía ngoài cổng, có tiếng chó sủa vang.

Bõ già nhìn ra thấy bốn cụ tiến vào đã quá nửa lòng ngõ dưới. Cụ nào cũng cầm một cây quạt thước, chống một chiếc gậy tre còng cua hay trúc đùi gà. Uống xong tuần nước, cụ Kép mời ba cụ ra sân uống rượu. Bõ già vòng tay vái các cụ và đợi các cụ yên vị rồi thì khom khom mở từng chiếc lòng bàn giấy một.

Một mùi hương lan bị bỏ tù trong bầu không khí lòng bàn giấy phát từ đêm qua, đến bây giờ vội tản bay khắp vườn cây [...] Con gió nhẹ pha loãng hương thơm đặc vào không gian.

(Trích *Hương Cuối*, Nguyễn Tuân, *Vang bóng một thời*, NXB Văn học 2012)

### Lựa chọn đáp án:

**Câu 1.** Câu chuyện trong đoạn trích trên được kể bằng lời của ai?

- A. Lời của nhân vật cụ Kép.
- B. Lời của người bố già.
- C. Lời của người con cả.
- D. Lời của người kể chuyện ngôi thứ ba số ít.

**Câu 2.** Câu chuyện trong đoạn trích trên lấy bối cảnh thời gian nào?

- A. Những năm đầu thế kỷ XX.
- B. Sau Cách mạng tháng Tám năm 1945.
- C. Sau chiến thắng Điện Biên Phủ 1954.
- D. Sau khi thống nhất đất nước 1975.

**Câu 3.** Nhân vật cụ Kép trong đoạn trích trên thuộc lớp người nào?

- A. Trí thức Tây học.
- B. Nhà nho cuối mùa.
- C. Công chức thời thuộc Pháp.
- D. Nông dân.

**Câu 4.** Tại sao vườn nhà cụ Kép lại thiếu loại lan Bạch Ngọc?

- A. Vì đó là giống lan đất.
- B. Vì đó là giống lan hiếm.
- C. Vì đó là giống lan khó chăm.
- D. Vì đó là giống lan không đẹp.

**Câu 5.** Theo cụ Kép, việc ứng xử với hoa như thế nào mới xứng với đạo của người tài tử?

- A. Mua thật nhiều hoa lan về để trồng và chăm sóc trong vườn.
- B. Trồng hoa ở giữa vườn và để cho hoa mọc tự do.
- C. Có thời giờ chăm sóc và đối đãi với hoa bằng đạo chí thành.
- D. Trồng hoa ở bất cứ đâu trong khuôn viên nhà để hoa mọc tự nhiên.

**Câu 6.** Cụm từ nào sau đây nêu đúng nếp sống của cụ Kép?

- A. Điều độ, đằm bạc.
- B. Thanh cao, nho nhã.
- C. Chăm chỉ, chịu khó.
- D. Khắc khổ, nhẫn nại.

**Câu 7.** Dòng nào sau đây nêu đúng chủ đề chính của đoạn trích?

- A. Đoạn trích ca ngợi thú chơi lan tao nhã như một vẻ đẹp xưa cũ còn vang bóng.
- B. Đoạn trích ca ngợi những con người dám từ bỏ công danh để sống tự do tự tại.
- C. Đoạn trích thể hiện nỗi lo lắng của tác giả về sự mai một của những giống lan quý.
- D. Đoạn trích thể hiện những dự cam lo âu về sự suy thoái của đạo đức xã hội.

**Trả lời câu hỏi / thực hiện yêu cầu:**

**Câu 8.** Qua nhân vật cụ Kép, tác giả thể hiện thái độ như thế nào đối với xã hội “Tây Tàu nhố nhăng” đương thời?

**Câu 9.** Theo bạn, có nên khuyến khích lối sống như cụ Kép trong xã hội ngày nay không? Vì sao?



**Câu 10.** Chi tiết nào trong đoạn trích để lại ấn tượng sâu sắc nhất với bạn? Vì sao?

**II. VIẾT (4.0 điểm)**

Viết một bài luận (khoảng 500) chữ với nhan đề: **Đừng đánh mất bản sắc.**

-----Hết-----

- Học sinh không được sử dụng tài liệu.
- Giám thị không giải thích gì thêm